

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

С.І. Неїжко

*Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут»*

З виникненням потреб у міжнародному обміні інформацією у різних сферах знань, з'являється нагальна необхідність оволодіння іноземною мовою як засобом комунікації. Тому перед викладачами іноземної мови стоїть завдання навчити і виховати майбутніх фахівців таким чином, щоб вони були конкурентоспроможними у будь-якій країні світу, як у навчанні, так і на ринку праці.

В умовах модернізації системи вищої освіти особливого значення набуває підготовка фахівців без відриву від виробництва та підвищення якості їх навчання. Досягнення оптимальних результатів підготовки фахівців залежить від ряду факторів.

Сучасний студент заочної форми навчання це вчорашній випускник школи, що працює, або студент стаціонару, який здобуває на заочному відділенні другу вищу освіту. На відміну від студентів 60-90-х років сьогодні студенти є більш мобільними, що відповідає сучасному стану науково-технічного прогресу та розвитку суспільства. Студент заочної форми з ноутбуком на занятті – це скоріше правило, ніж виняток. Щоб відповідати вимогам сьогодення, він повинен постійно удосконалювати свою професійну майстерність, самостійно здійснювати пошук та оволодівати новою іншомовною інформацією, пов'язаною з фахом, та використовувати її у своїй діяльності.

Менша кількість аудиторних годин і більша завантаженість студентів виробничими і суспільними справами не є недоліком, оскільки саме це сприяє ефективності навчального процесу на заочному відділенні. Наші студенти володіють достатньо сильною мотивацією для вивчення іноземної мови, що є засобом отримання знань за обраним фахом. Підвищення їх професійного рівня відбувається за рахунок застосовування на практиці знань, отриманих під час навчання. Практичний досвід роботи дає студенту значні переваги у сприйнятті навчальної інформації, оскільки він знає, яка саме інформація йому потрібна.

Освітній процес в рамках заочної форми навчання в ВНЗ будується на поєднанні двох видів діяльності: діяльність викладача та самостійна робота студентів.

Самостійна робота студентів (СРС) – це особливий вид навчальної діяльності, який характеризується певними зовнішніми і внутрішніми ознаками:

Зовнішніми, організаційними ознаками СРС є:

1) опосередковане керівництво викладача, що виражається у постановці завдання, наданні допомоги і здійсненні контролю, а також у підготовці спеціальних дидактичних засобів для організації цих операцій;

2) відсутність безпосередньої участі викладача у роботі.

До внутрішніх процесуальних ознак СРС належать:

1) активність студентів, яка виявляється у напруженості їх навчальної діяльності, в їх розумових, вольових та фізичних зусиллях, спрямованих на досягнення конкретної мети, отримання певних результатів;

2) різнорівнева структура навчально-пізнавальної діяльності студентів.

СРС виконується у спеціально відведений час; для неї характерна різноманітність організаційних форм (спільна або індивідуальна діяльність студентів), наявність конкретних результатів, виражених певній (письмові, усній або комбінованій формі).

Педагогічна психологія і дидактика виділяють декілька ієрархічно організованих рівнів СРС, а саме:

- 1) копіюючий,
- 2) напівтворчий,
- 3) творчий [1; 3].

Наприклад, під час навчання професійно орієнтованої дискусії (ПОД), студенти отримують завдання знайти основну і додаткову інформацію по темі ПОД, їх СРС зазвичай проходить в мультимедійному класі, оскільки для виконання завдання їм потрібна мережа Інтернет. Здійснення контролю відбувається викладачем на наступних заняттях, коли студенти презентують знайдену інформацію. За необхідності викладач готує спеціальні дидактичні засоби, але не приймає безпосередньої участі в роботі. Він може надати студентам перелік сайтів де слід шукати інформацію або надати студентам вже готові професійно орієнтовані тексти і презентації в якості головної інформації, тоді студенти шукають лише додаткову інформацію з відповідної теми. Тема/проблема, що розглядається в ПОД повинна бути актуальною з точки зору сучасного виробництва і містити елементи нової інформації невідомої для студентів, щоб зацікавити їх. Такий вид СРС студенти можуть виконувати як групами, так і індивідуально. Потім їм пропонується провести презентацію і ознайомити інших студентів із досягнутими результатами [2, с. 160–167].

Творчий рівень СРС можливий лише тоді, коли у студентів сформовані не лише мовленнєві навички і вміння, але й уміння вирішувати певні комунікативні задачі, тобто стратегічні та більш загальні компетенції. За рівнем самостійності навчальних дій СРС є напівтворчою і творчою. У більшості вправ на СРС відсутні зразки виконання та опори, що вимагає від студентів ІС творчого підходу і відповідного аналізу.

Таким чином, для результативної діяльності викладача, який забезпечує ефективність навчання, на заочному відділенні активно впроваджуються новітні інформаційні технології у процес викладання іноземної мови. На заняттях використовуються мультимедійні технології та мережа Інтернет.

Оптимізації навчального процесу також сприяє ведення блогів, створення форумів та підтримка спільних Інтернет-сторінок.

Враховуючи специфіку заочної форми навчання, слід зазначити, що значна частина часу припадає на самостійну підготовку студентів. Але при цьому навчання має систематичний характер, оскільки самостійна робота з вивчення іноземної мови організована згідно з усіма методичними критеріями, що дає можливість сформувати у студентів необхідні мовленнєві навички та вміння. Студентам забезпечуються умови, завдяки яким навіть у міжсесійний період вони можуть отримати кваліфіковану консультацію свого викладача з питань, що виникають в ході виконання завдань, та у спосіб, що є для них більш прийнятним: індивідуальна бесіда, листування електронною поштою.

Таким чином діяльність студентів набуває не лише репродуктивного, а й реконструктивного характеру. Реконструктивна діяльність передбачає оволодіння новими знаннями та практичними діями, що впливає на активізацію розумової діяльності, формування потреб та інтересів, сприяє пошуку нетрадиційних практичних рішень та створює всі необхідні умови для творчої діяльності студентів.

Отже, головною рисою заочної форми навчання є активізація пізнавальних процесів, що реалізується за рахунок принципу єдності теорії і практики. Така система навчання не тільки відповідає принципам індивідуалізованого навчання, а й підвищує мотивацію студентів для подальшого вивчення іноземної мови.

Література:

1. Рогова Г. В. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Г. В. Рогова, Ф. М. Рабинович, Т. Е. Сахарова. – М. : Просвещение, 1991. – 288 с.
2. Сімкова І. О. Методичні рекомендації щодо організації навчання англomовної професійно орієнтованої дискусії майбутніх фахівців у галузі енергозбереження та енергоменеджменту Ч. 2 / І. О. Сімкова // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – Ялта : РВВ КГУ, 2010. – Вип. 24. – С. 160–167.
3. Шерстюк О. М. Картки для самостійної роботи учнів з французької та англійської мов / О. М. Шерстюк, Е. Г. Арванітопуло // Бібліотечка журналу «Іноземні мови». – Вип. 1/2007. – К. : Ленвіт, 2007. – 48 с.